

DOBUDOVANIE HOSPODÁRSKEJ A MENOVEJ ÚNIE V EURÓPE

Príspevok Komisie k Agende lídrov

#FutureofEurope #EURoad2Sibiu

STABILIZAČNÁ FUNKCIA

„Keď jeden štátny rozpočet nedokázal reagovať na otrasy na finančných trhoch alebo trhoch so štátnymi dlhopismi, odniesli si to všetci. Daňovníci zaplatili vysokú cenu za banky, ktoré potrebovali núdzovú podporu, ja za vlády, ktoré si viac nedokázali zabezpečiť financovanie.“

(predseda Európskej komisie Jean-Claude Juncker, Brusel 13. októbra 2016)

V oznámení Európskej komisie sa uvádza predstava, ako možno v rámci súčasných aj budúcich verejných financií EÚ vypracovať určité rozpočtové funkcie dôležité pre eurozónu aj pre EÚ ako celok.

V tomto oznámení Komisia prezentuje niektoré základné prvky pre zavedenie stabilizačnej funkcie ako spôsobu zachovania úrovne investícií v prípade veľkých asymetrických otrasov. Stabilizačná funkcia na európskej úrovni by mala poskytovať možnosť rýchlej aktivácie zdrojov na **vyrovnanie sa s veľkými asymetrickými otrasmi**, ktoré nemožno zvládnuť výlučne na vnútroštátnej úrovni.

Stabilizačná funkcia je určená členským štátom eurozóny a otvorená pre všetkých, ktorí by sa do nej chceli zapojiť.

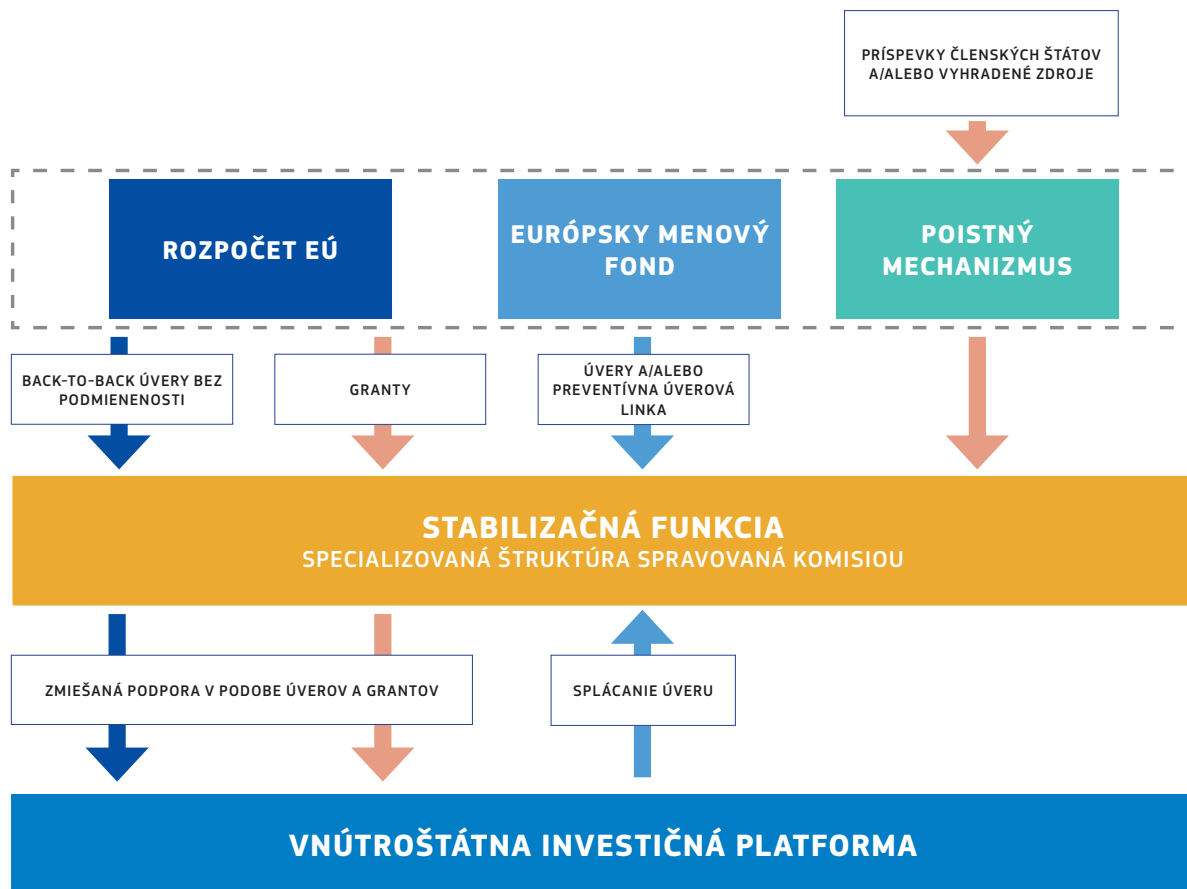
Ochrana investícií v prípade veľkých asymetrických otrasov

Komisia plánuje na obdobie po roku 2020 stabilizačnú funkciu, ktorá môže slúžiť na podporu úrovne investícií na vnútroštátnej úrovni a ktorá sa môže postupne vyvíjať. Mala by podobu špecializovanej štruktúry, ktorú by spravovala Komisia a ktorá by mohla účinne zlučovať rôzne zdroje financovania na európskej úrovni.

Ako podklad pre túto štruktúru by slúžil **európsky program ochrany investícií**. Zameriavala by sa na podporu náležité určených priorít a plánovaných projektov alebo činností na vnútroštátnej úrovni.

Členský štát, ktorý čelí veľkému asymetrickému otrasu, by bol na základe prísnych kritérií oprávnenosti a striktného aktivačného mechanizmu automaticky oprávnený využívať pomoc poskytovanú prostredníctvom stabilizačnej funkcie. Nastúpila by zmiešaná **podpora zložená z úverov a rozpočtovej podpory**, ktorá by mohla pozostávať z troch zložiek:

1. **Rozpočet EÚ a Európsky menový fond by mohli poskytovať úvery** zaručené rozpočtom EÚ. Prijímajúci členský štát by splácal tieto úvery stabilizačnej funkcii.
2. Z **rozpočtu EÚ by sa mohla** dotknutým členským štátom poskytovať **určitá obmedzená grantová pomoc schvaľovaná v ročnom rozpočte**.
3. Poistný mechanizmus založený na dobrovoľných príspevkoch členských štátov by časom mohol dopĺňať grantovú podporu stabilizačnej funkcie.

Základné prvky stabilizačnej funkcie

- ▶ Líši sa od existujúcich nástrojov v oblasti verejných financií EÚ a dopĺňa ich: Takáto funkcia by mala vyplňať medzeru medzi existujúcimi nástrojmi financovanými z rozpočtu EÚ na zamestnanosť, rast a investície na jednej strane a finančnou pomocou v mimoriadnych prípadoch z Európskeho menového fondu na druhej strane.
- ▶ **Prispieva k finančnej stabilite:** Mala by znižovať riziko, že prijímajúci členský štát bude napokon potrebovať program Európskeho menového fondu.
- ▶ **Mala by byť z hospodárskeho hľadiska zmysluplná a ustálená:** Mala by byť dostatočne veľká na to, aby poskytovala skutočnú stabilizáciu na úrovni členských štátov.
- ▶ **Mala by byť včasná a účinná:** Malo by byť možné ju aktivovať automaticky a pohotovo na základe vopred určených parametrov.
- ▶ Mala by prispievať k zdravej fiškálnej politike a minimalizovať morálny hazard: Prístup k stabilizačnej funkcii by bolo možné získať len po splnení vopred vymedzených prísnych kritérií oprávnenosti na základe zdravých makroekonomických politík. Oprávnenie na prístup by mali mať len tie členské štáty, ktoré dodržiavali rámec EÚ pre dohľad počas obdobia pred veľkým asymetrickým otrasom.

Doplňok vnútroštátnych nástrojov na absorpciu otrasov

Vnútroštátne rozpočty budú naďalej hlavným nástrojom fiškálnej politiky členských štátov na vyrovnanie sa so zmenami hospodárskych okolností. Stabilizačná funkcia na európskej úrovni by mala iba dopĺňať stabilizačnú úlohu, ktorú zohrávajú vnútroštátne rozpočty členských štátov.

Preto musia členské štáty neustále vytvárať a udržiavať primerané fiškálne rezervy, najmä v hospodársky priaznivých časoch, ako sa uvádza v Pakte stability a rastu. Európska stabilizačná funkcia vstúpi do hry, len ak sa tieto rezervy a stabilizátory ukážu ako nedostatočné, najmä v prípade veľkých asymetrických otrasov.

Súvisiace podnety

Komisia vo svojom **diskusnom dokumente o prehĺbení hospodárskej a menovej únie** načrtla tri rôzne možnosti:

- ▶ Európsky program ochrany investícií by mohol chrániť investície v prípade hospodárskeho poklesu podporou dobre určených priorit a už naplánovaných projektov alebo činností na vnútroštátnej úrovni, ako je napríklad rozvoj infraštruktúry alebo zručností.
- ▶ Európsky systém zaistenia v nezamestnanosti by mohol byť akýmsi „zaistovacím fondom“ pre systémy pomoci v nezamestnanosti existujúce v jednotlivých štátoch.
- ▶ Fond na horšie časy by mohol pravidelne kumulovať prostriedky od členských štátov a vyplácanie by sa aktivovalo na vopred určenom základe.

Komisia zdôrazňuje, že každá z uvedených možností má svoje výhody a že ich možno časom kombinovať.

Domnieva sa, že do budúcnosti je dôležité zväziť aj rolu, ktorú budú zohrávať nástroje, ktoré už existujú v rámci rozpočtu EÚ, napríklad iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí, Fond solidarity EÚ a Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii.

Modernizovaný systém vlastných zdrojov do rozpočtu EÚ by mohol v budúcnosti takisto prispieť k určitej miere hospodárskej stabilizácie.

Istú rolu by mohlo zohrať aj dočasné zvýšenie miery spolufinancovania EÚ a/alebo prípadná modulácia úrovne predbežného financovania z európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Ďalšie kroky

